

Οι Ευρωεκλογές του Ιουνίου 2009 παρουσιάζουν χαμηλό δείκτη ενδιαφέροντος στο εκλογικό σώμα και συνεπώς αξιοσημείωτο υψηλό δείκτη ρευστότητας των εκλογικών συσχετισμών (τουλάχιστον έως τη στιγμή αυτή).

Το χαμηλό ενδιαφέρον για τις ευρωεκλογές είναι αποτέλεσμα αφενός μεν ενός σοβαρού «ευρωσκεπτικισμού» που έχει κάνει την εμφάνισή του στην ελληνική κοινωνία, αντιστρέφοντας τον παραδοσιακά ισχυρό «φιλοευρωπαϊσμό», αφετέρου δε του σοβαρού ελλείμματος πολιτικής νομιμοποίησης που παρατηρείται σχετικά με τις ευρωπαϊκές πολιτικές και τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το λόγο αυτό περισσότερο από ποτέ η ευρωεκλογική ψήφος του Ιουνίου θα μοιάζει πολύ με τη «δημοσκοπική ψήφο» ενόψει των ερχόμενων βουλευτικών εκλογών: θα έχει ως βασικό κριτήριο την εσωτερική πολιτική κατάσταση και κυρίως το οικονομικό και κοινωνικό κλίμα, αλλά θα είναι ταυτόχρονα ψήφος χωρίς ισχυρό και αδιαμφισβήτητο διακύβευμα.

Με βάση τη σημερινή εικόνα των εκλογικών συσχετισμών ενόψει των ευρωεκλογών μπορεί κανείς να εντοπίσει δύο βεβαιότητες και τρεις αβεβαιότητες. Οι βεβαιότητες αφορούν στο ότι το ΠΑΣΟΚ θα είναι πρώτο κόμμα και ότι έξι κόμματα (τα πέντε κοινοβουλευτικά και οι Οικολόγοι-Πράσινοι) θα εκπροσωπηθούν στο νέο Ευρωκοινοβούλιο. Οι αβεβαιότητες αφορούν στο ύψος της εκλογικής διαφοράς μεταξύ ΠΑΣΟΚ-ΝΔ, στο ποιο κόμμα θα καταφέρει να βρεθεί στην τρίτη θέση των εκλογικών προτιμήσεων (ΣΥΡΙΖΑ ή ΚΚΕ) και στο ποιο κόμμα θα βρεθεί στην πέμπτη θέση ή με άλλα λόγια αν οι Οικολόγοι-Πράσινοι θα καταφέρουν να ξεπεράσουν εκλογικά τον ΛΑΟΣ.

Τα τρία αυτά ζητήματα είναι ανοικτά και πράγματι θα κριθούν μέσα στην προεκλογική περίοδο που ανοίγει τις επόμενες ημέρες.

Το ύψος της διαφοράς μεταξύ ΠΑΣΟΚ-ΝΔ καταγράφεται στην έρευνα της VPRC σε 3 ποσοστιαίες μονάδες. Πρόκειται για μια διαφορά σαφώς μικρότερη από την εκτιμώμενη σε περίπτωση βουλευτικών εκλογών, η οποία ωστόσο μπορεί να αυξηθεί ή (λιγότερο πιθανόν) να μειωθεί κατά τι, κι'αυτό γιατί ο εκλογικός χώρος της ΝΔ παρουσιάζεται σήμερα πολύ ευάλωτος και «οιονεί αναποφάσιτος». Η ΝΔ παρουσιάζει χαμηλό βαθμό εκλογικής συνοχής, ισχυρές μετακινήσεις προς το ΠΑΣΟΚ και τον ΛΑΟΣ, αξιοσημείωτες προς τους Οικολόγους-Πράσινους και μεγάλο ποσοστό πολιτικής αναμονής.

Η μάχη για την τρίτη θέση, επίσης, είναι σήμερα ανοικτή μεταξύ ΣΥΡΙΖΑ και ΚΚΕ. Ο ΣΥΡΙΖΑ δείχνει σημάδια δημοσκοπικής ανάκαμψης μετά την περίοδο του Ιανουαρίου-Μαρτίου. Εξακολουθεί να στηρίζεται εκλογικά στο λεγόμενο «νέο

εκλογικό σώμα» (νεότερες ηλικίες και μορφωμένα στρώματα της νέας μισθωτής εργασίας των πόλεων, χωρίς ιστορικές «κομματικές ταυτίσεις»), φαίνεται να έχει σταθεροποιήσει ορισμένα αξισημείωτα κέρδη από το ΠΑΣΟΚ, ωστόσο υστερεί στα χαμηλότερα και φτωχότερα κοινωνικά στρώματα εκεί όπου το ΚΚΕ βρίσκει μεγαλύτερα και πιο δομημένα ιδεολογικά ακροατήρια. Η εκλογική ενδο-αριστερή μάχη θα κριθεί από την αντοχή του ΣΥΡΙΖΑ σ' αυτό το «νέο εκλογικό σώμα» και από την παράλληλη δυνατότητά του να διευρύνει την επιρροή του σε λαϊκότερα κοινωνικά στρώματα η ψήφος των οποίων θα μορφοποιηθεί σε συνθήκες μεγάλης οικονομικής και εργασιακής κρίσης. Το ΚΚΕ δεν έχει να περιμένει ιδιαίτερα κέρδη από νέες κοινωνικές κατηγορίες, έχει όμως το πλεονέκτημα μιας συμπαγούς εκλογικής επιρροής την οποία και (απλώς θα) πρέπει να διατηρήσει.

Τέλος, μια άλλη αβεβαιότητα προκύπτει ως προς τον ανταγωνισμό για την πρωτοκαθεδρία μεταξύ Οικολόγων-Πράσινων και ΛΑΟΣ. Οσο κι' αν ακούγεται «περίεργο» εκ πρώτης όψεως, ωστόσο και η μάχη αυτή θα κριθεί από τη μορφή και την ένταση που θα λάβουν οι διαρροές της ΝΔ. Κι' αυτό γιατί ο μεν ΛΑΟΣ βρίσκει το ακροατήριό του στα περισσότερο συντηρητικά λαϊκά και αγροτικά στρώματα της ΝΔ, οι δε Οικολόγοι-Πράσινοι κατά ένα μέρος στα περισσότερο φιλελεύθερα και «κοσμοπολίτικα» μεσοαστικά στρώματα των πόλεων της ΝΔ. Ο τρόπος που θα πολιτευθεί η ΝΔ και η κυβερνητική πολιτική στο επόμενο διάστημα θα αποτελέσει βαρόμετρο για τις κυοφορούμενες διαρροές της.

Στις επόμενες εβδομάδες η «ατζέντα» της ευρω-εκλογικής μάχης θα αποσαφηνιστεί περισσότερο, η τοποθέτηση των κομμάτων θα καταστήσει πιο ευδιάκριτο τον κομματικό ανταγωνισμό και προφανώς θα καθορίσει τα τελικά ποσοστά των κομμάτων, αλλά και την πορεία της ελληνικής πολιτικής σκηνής μετά τις Ευρωεκλογές.

Χριστόφορος Βερναρδάκης

24/4/2009

ΥΓ: Θα προσπαθήσω τις επόμενες ώρες και ημέρες να απαντήσω σε όλα τα σχόλια, τις ερωτήσεις και τις παρατηρήσεις των επισκεπτών του TVXS.